

Ny teknologi kan redde kulturhistorisk perle

Roskilde lokalhistoriske Arkiv på Roskilde Bibliotek også har en Hude-samling på knap 2.500 glasplader med motiver fra Roskilde og omegn. Nu søger man sponsorer for at redde samlingen.

Hude var jo en af byens store sønner. Hans samling af glaspladenegativer optaget i Roskilde omkring år 1900 er en væsentlig del af byens kulturarv. Desværre har de det ikke så godt, så det ville være en lykke, hvis samlingen kunne blive skannet og dermed bevaret for eftertiden. Projektet er imidlertid så dyrt, at det er for stor en mundfuld for lokalarkivet og vores værtsinstitution, Roskilde Bibliotek. Derfor vil man søge sponsor-støtte til projektet.

De fleste roskildensere har nok på et eller andet tidspunkt hørt om deres berømte bysbarn, fotograf

Hude. Han var fotograf for Nationalmuseet og drog land og rige rundt hver sommer for at fotografere arkitektur og kunst på herregårde, i gamle kirker, og hvor der ellers var noget at komme efter. Han var sågar kommet på finansloven imod at testamentere sin samling af glasnegativer til Nationalmuseet. Går man ind på dette museums hjemmeside, kan man se, at det faktisk har en Hude-samling på 5.000 glasplader, som man fortsat hæger om.

Men det er nok de færreste, der ved, at Roskilde lokalhistoriske Arkiv på Ros-

kilde Bibliotek også har en Hude-samling på knap 2.500 glasplader med motiver fra Roskilde og omegn.

Fotograferede folkelivet

Forhistorien er den, at fotograf Hude havde en fotografisk hobby ved siden af sit egentlige virke som arkitekturfotograf.

Når han havde ledige stunder, gik han rundt i sin fødeby for at forevige livet som det udfoldede sig - ikke mindst på skyggesiden af lokalsamfundet i fattigrønner og baggårde. Omkring år 1900 var dette er sær-syn. De fleste fotografer levede at fotografere i eget atelier, hvor de populært sagt blev opsøgt af borger og bonde, der kom for at blive "taget af".

I 1929 havde Hude det rigtig skidt. Han skrantede på grund af en nervesygdom og anede, at det bar mod døden. Han havde allerede afsendt sin store samling til Nationalmuseet, men til rest var den halvstore Roskilde-samling. Hvad skulle der ske med den? Hude tænkte sågar på at smadre hele glaspladesamlingen, men heldigvis blev samlingen reddet af hans ven, boghandler Andreas Flensborg, som allerede havde anvendt mange af Hudes motiver fra Roskilde til fremstilling af postkort. For 200 kr. købte han hele samlingen af glaspladenegativer foruden en

samling fotografier, der var fremstillet som kontaktkopier af negativerne. Beløbet lyder ikke af meget i vore ører, men det var jo andre tider i 1929. Pengene havde langt større købekraft dengang.

Overdraget

Denne samling var nu i boghandlerfamiliens varetægt i en menneskealder. Den dannede stadig grundlag for udgivelse af postkort i en periode, men efterhånden var motiverne blevet for gamle til den brug.

Næste generation havde afløst ved roret i boghandelen på torvet. Nu hed indehaveren Bent Flensborg. Han havde samme veneration for Hude og det gamle Roskilde som sin far. Derfor besluttede han at donere den sjældne samling - der i mellemtiden havde fået historisk interesse til Roskilde kommune. Det var hans håb, at kommunen ville tage vare på den fine samling. Overdragelsen skete i 1957. Samlingen blev overdraget Biblioteksudvalget.

Borgmester Løve Jørgensen og kommunaldirektør Jaquet kvitterede for gaven med et takkebrev hvori de bl. a. skrev: "Biblioteket vil værne om disse billeder, der er af lokalhistorisk værdi, og når pladsforholdene tillader det, håber man at kunne skabe en værdig ramme om samlingen, der til den tid naturligt vil indgå i et byhistorisk arkiv, hvor fremtidens borgere kan danne sig et indtryk af fortidens Roskilde." I 1961 åbnede Roskilde lokalhistoriske Arkiv på Roskilde Bibliotek i den nye biblioteksbygning på Dronning Margrethes Vej, men forholdene var endnu ikke til at modtage den fine samling og opstille den som lovet. Først i 1968 fik arkivet eget personale, idet bibliotekar Lotte Fang ansattes til at tage sig af arkivet og dets samlinger. Hun mindes stadig, hvordan hun modtog samlingen i tilfældige kasser. Der var ingen angivelse af motiverne eller årstal. Det blev en opgave for arkivlederens far, den legendariske lokalhistoriker, direktør Arthur Fang, der tilmed havde været formand for biblioteksforeningen i 25 år, inden biblioteket blev kommunalt efter besættelsestiden.

Fotograf Hude gik rundt i sin fødeby for at forevige livet som det udfoldede sig - ikke mindst på skyggesiden af lokalsamfundet i fattigrønner og baggårde.

Bekostelig affære

Lotte Fang undersøgte, hvad det ville koste, at få lavet kontaktkopier af hele samlingen, da det var lidt tilfældigt, hvilke motiver der var lavet papirbilleder af.

Det viste sig at blive en bekostelig affære. I stedet gjorde hun det næstbedste: registrerede samlingen og pakkede de enkelte glasplader i pergamynposer, hvilket dengang blev anset for det bedste. Siden har opfattelsen ændret sig. Alligevel har samlingen stort set overlevet til i dag, trods dårlige opbevaringsforhold. Der er da også hyppigt blevet gjort brug af billeder fra samlingen til udstillinger og illustrationer af lokalhistoriske bøger og artikler.

Imidlertid er det måske en lykke, at de gamle glasplader har fået lov til at stå

i fred og ro i så mange år, for i dag har nyt teknik gjort det muligt at foretage en nænsom restaurering og arkivering. Nu kan man skanne negativerne, udbedre de værste skader såsom sølvslør i kanten og gemme dem digitalt. Det vil være langt billigere end at lave nye kontaktkopier af de enkelte glasplader. På grund af samlingens størrelse er det alligevel for stor en mundfuld for lokalarkivet og biblioteket at bekoste denne skanning. Arbejdslønnen koster jo en del. Derfor er det vort håb, at vi kan finde sponsorer til at bevare denne kulturarv, medens den endnu er nogenlunde intakt. Alle glasnegativer vil nemlig før eller siden udsættes for en indre nedbrydning, alt efter hvor gode opbevaringsforhold, de gemmes under, der med tiden vil gøre dem totalt ubrugelige.

Kristian Hude's samling af glaspladenegativer er en væsentlig del af Roskildes kulturarv